

Dosarul nr. 2ra-28/23
2-20089360-01-2ra-05012023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. V. Sanduța)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. R. Pulbere, V. Mihaila, A. Pahopol)

ÎNCHEIERE

15 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Organizația de Creditare Nebancară „AVENTUS FINANCE” Societate cu Răspundere Limitată,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Organizația de Creditare Nebancară „AVENTUS FINANCE” Societate cu Răspundere Limitată împotriva lui Mihail Holodnic cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 04 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 28 iulie 2020, Organizația de Creditare Nebancară „AVENTUS FINANCE” Societate cu Răspundere Limitată, (în continuare O.C.N. „AVENTUS FINANCE” S.R.L.), a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Mihail Holodnic, solicitând încasarea datoriei în mărime de 7500 de lei și a taxei de stat în mărime de 270 de lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, în baza contractului de împrumut nr. 22683-21126/022019 din 04 februarie 2019 încheiat la distanță, a acordat lui Mihail Holodnic un împrumut în sumă de 2500 de lei, cu termenul de rambursare la 06 martie 2019, eliberat în baza ordinului de plată din 04 februarie 2019.

La înaintarea acțiunii în instanță, restanța lui Mihail Holodnic a constituit suma de 7500 de lei, formată din: suma împrumutului - 2500 de lei, dobânda- 2500 de lei și penalitatea -2500 de lei.

Reclamantul a susținut că, pârâtul nu și-a onorat obligațiile asumate de restituire a împrumutului, achitării dobânzii și taxei aferente acestuia, prin ce a încălcat condițiile contractului încheiat.

Întru soluționarea litigiului pe cale amiabilă, a expediat în adresa pârâtului cererea privind soluționarea prealabilă, fiindu-i comunicate pretențiile și posibilitatea de a achita datoria în termen de 7 zile calendaristice, însă a rămas fără răspuns și executare.

Prin hotărârea din 22 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de O.C.N.

„AVENTUS FINANCE” S.R.L. împotriva lui Mihail Holodnic cu privire la încasarea datoriei.

Prin decizia din 04 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de O.C.N. „AVENTUS FINANCE” S.R.L. și s-a menținut hotărârea din 22 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

În consolidarea soluției, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe în raport cu prevederile art. 238-241 Cod de procedură civilă, a constatat că, dispozițiile procedurale evocate supra au fost respectate, astfel, instanța de fond a dat o apreciere corectă raportului juridic stabilit între părți, a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, concluziile instanței de fond expuse în hotărâre fiind în corespundere cu probele administrate, iar normele de drept material au fost aplicate corect.

Prin prisma art.7 alin. (1)-(4) Cod civil, rezultă că, litigiului dedus judecății îi sunt aplicabile dispozițiile Codului Civil, în versiunea de până la 01 martie 2019, or, raportul juridic între părți a fost inițiat la 04 februarie 2019, în baza contractului nominalizat supra, sub guvernarea Codului Civil de până la modernizare.

În context au fost redate prevederile art. 8 alin. (1), alin. (2) lit. a), art. 514, art. 666 alin. (1), art. 679 Cod civil, în redacția de până la modernizare, 01 martie 2019.

Având în susținere Capitolul II din Cartea I a Codului civil, una din condițiile de valabilitate a unui act juridic este consimțământul.

Astfel, conform art. 199 din Codul civil, consimțământul este manifestarea, exteriorizată, de voință a persoanei de a încheia un act juridic. Consimțământul este valabil dacă provine de la o persoană cu discernământ, este exprimat cu intenția de a produce efecte juridice și nu este viciat.

De altfel, consimțământul rezidă nu doar în decizia părții contractante de a se obliga juridic, dar și în manifestarea acestei hotărâri. Respectiv, se impune ca această manifestare de voință să fie valabilă și neviciată.

Or, în conformitate cu prevederile art. 195 din Codul civil, actul juridic civil este manifestarea de către persoane fizice și juridice a voinței îndreptate spre nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile.

Aderent, au fost redate prevederile art. 201, art. 679 alin.(1), (2) Cod civil, inclusiv art. 867 Cod civil.

În sensul normei enunțate este de înțeles că, contractul de împrumut reprezintă o înțelegere (acord) conform căreia împrumutătorul se obligă să dea în proprietate împrumutatului bani sau alte bunuri fungibile, iar ultimul se obligă să restituie aceiași sumă de bani sau bunuri de același gen, calitate sau cantitate. Contractul de împrumut impune condiția ca în cazul împrumuturilor bănești predarea cu titlu de împrumut în vederea încheierii contractului să fie efectuată în așa mod încât împrumutatul să poată dispune de sumele împrumutate din momentul acordării împrumutului.

Prin urmare, deoarece contractul este translativ de proprietate, atât împrumutătorul, cât și împrumutatul, trebuie să aibă capacitatea să îndeplinească condițiile cerute de lege pentru actele de dispoziție și capacitatea de a încheia astfel de acte.

De altfel, art. 3 al Legii nr. 202 din 12 iulie 2013 privind contractele de credit pentru consumatori, definește contractul de credit pentru consumatori-contract prin care un creditor acordă sau se angajează să acorde unui consumator un credit sub

forma de amânare la plată, împrumut sau alte facilități similare, cu excepția contractului pentru prestarea de servicii în mod continuu sau pentru furnizarea de bunuri de același fel, atunci când consumatorul plătește pentru acestea în rate, pe toată durata furnizării lor.

Totodată, art. 3 al Legii nr. 157 din 18 iulie 2014, definește contractul la distanță (contract încheiat prin mijloace de comunicare la distanță) – contract încheiat între un furnizor și un consumator, de prestare a serviciilor financiare de consum la distanță, în cadrul unei scheme organizate de vânzări sau de prestări de servicii la distanță, administrate de furnizor, care utilizează exclusiv unul sau mai multe mijloace de comunicare la distanță pentru încheierea contractului.

Actualul Cod civil, de după modernizare – 01 martie 2019, la fel, definește la art. 1013 contractul la distanță, și anume, orice contract negociat și încheiat între profesionist și consumator în cadrul unui sistem de vânzări sau de prestări de servicii la distanță organizat, fără prezența fizică simultană a profesionistului și a consumatorului, cu utilizarea exclusivă a unuia sau a mai multor mijloace de comunicare la distanță, pînă la și în momentul în care este încheiat contractul, inclusiv orice comandă făcută de consumator care produce efecte obligatorii asupra lui.

Raportând la caz prevederile legale enunțate, instanța de apel a relevat că, prima instanță întemeiat a ajuns la concluzia că, O.C.N. „AVENTUS FINANCE” S.R.L. urma să probeze în mod incontestabil faptul că, contractul de împrumut nr. 22683-21126/022019 a fost încheiat cu Mihail Holodnic în modul stabilit de lege. Or, lipsește una din condițiile *ad validatum* pentru încheierea actelor juridice și anume, consimțământul, prin aplicarea semnăturii.

Instanța de apel a considerat că, instanța de fond corect a statuat că, contractul de împrumut nr. 22683-21126/022019 nu conține semnătura pârâtului Mihail Holodnic, or, contractul putea fi semnat fie olograf, prin semnătură electronică mobilă sau certificată.

În condițiile enunțate, instanța de apel a reținut că, analizând contractul de împrumut, la rubrica „semnătura împrumutatului” este indicat că, contractul a fost semnat electronic, însă fără a conține un cod care ar dovedi acest fapt și care ar putea fi verificat.

Or, norma consacrată la art. 2 al Legii privind semnătura electronică și documentul electronic nr. 91 din 29 mai 2014, indică expres că, document electronic reprezintă o informație în formă electronică, creată, semnată, prelucrată, păstrată și/sau transmisă prin intermediul computerului sau al altor dispozitive electronice, semnată cu semnătură electronică în conformitate cu prezenta lege.

Adițional, sunt relevante și prevederile art. 4 al Legii privind semnătura electronică și documentul electronic, care stabilește tipurile de semnături electronice, ale căror principii și mecanisme de utilizare sunt reglementate de prezenta lege, și anume: semnătura electronică simplă, semnătură electronică avansată necalificată și semnătura avansată calificată.

În context au fost redate prevederile art. 9 alin. (1), (3) și art. 13 alin. (1), (4), (5), (12), art. 15 și art. 16 ale Legii nr. 91 din 29 mai 2014.

Instanța de apel a reținut că, întrucât contractul de împrumut pretins de către O.C.N. „AVENTUS FINANCE” S.R.L. că, ar fi fost semnat electronic de către Holodnic Mihail, din conținutul acestuia, nu poate fi stabilită cu certitudine că,

acesta a fost semnat de ultimul, deoarece pe înscrisul dat lipsește orice tip de semnătură stabilită de lege.

Or, contractul de împrumut urma să întrunească condițiile de autenticitate a documentului electronic, prin prisma art. 16 alin. (1) al Legii nr. 91 din 29 mai 2014 privind semnătura electronică și documentul electronic, documentul electronic.

În atare circumstanțe, în lipsa respectării condițiilor stabilite de lege, O.C.N. „AVENTUS FINANCE” S.R.L. avea obligația de a prezenta probe incontestabile care să demonstreze cu certitudine că, pârâtul-intimat a acceptat oferta de contractare a împrumutului în condițiile indicate în contractual de împrumut nr. 22683-21126/022019, or, din actul juridic menționat nu se desprinde că, Mihail Holodnic și-a manifestat/exteriorizat consimțământul și acordul de voință, cu privire la acceptarea și semnarea contractului de împrumut, înțelegând natura obligațiilor asumate prin contractarea la distanță a unui împrumut.

Așadar, argumentul apelantului-reclamant susținut și în cererea de apel precum că, certificatul eliberat de BC „Victoriabank” SA demonstrează faptul ridicării de către Mihail Holodnic a sumei împrumutate, nu poate fi reținut, aceasta deoarece nu rezultă în mod cert că, anume în baza contractului de împrumut nr. 22683-21126/022019 această sumă a fost distribuită lui Mihail Holodnic. Or, la caz, se atestă doar eliberarea unei sume de bani, respectiv, contractul de împrumut nu întrunește condițiile de validitate ale actului juridic, iar în final nu produce efecte juridice.

Reieșind din cele expuse supra, argumentele apelantului că, prima instanță a încălcat normele de drept material, instanța superficial a evaluat materialele dosarului, nu a luat în considerare argumentele prezentate, se resping ca neîntemeiate.

În această ordine de idei, instanța de apel a apreciat cu certitudine caracterul formal al argumentelor apelantei, care nu generează opozabilitate atât timp cât aceste argumente nu au fost confirmate prin alte probe relevante și admisibile.

Sintetizând cele relatate, instanța de apel a conchis că hotărârea judecătorească contestată este adoptată în limitele competenței, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios.

La 25 noiembrie 2022, prin intermediul poștei (f.d.131), O.C.N. „AVENTUS FINANCE” S.R.L. a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 04 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că, atât decizia instanței de apel, cât și hotărârea instanței de fond sunt neîntemeiate, nefondate și pasibile de a fi casate. Atât instanța de fond, cât și instanța de apel au reținut lipsa consimțământului împrumutatului Mihail Holodnic la încheierea contractului de împrumut.

Contrar aprecierilor instanțelor de judecată inferioare, recurentul a precizat că, Legea cu privire la semnătura electronică și documentul electronic prevede mai multe forme ale semnăturii electronice, inclusiv forma simplă care a fost aplicată la caz, fiind citate în context prevederile art. 10 alin. (2) din Lege. În legislația Republicii Moldova din anul 2014 este reglementat cadrul legal necesar aplicării Directivei nr. 1999/93/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 1999 privind un cadru comunitar pentru semnăturile electronice.

Recurentul a indicat că, la caz, la încheierea contractului de împrumut la distanță, semnătura împrumutatului se consideră aplicată prin introducerea codului numeric unic trimis prin SMS către Mihail Holodnic, ce are statut de semnătură electronică simplă. În vederea demonstrării faptului că partea reclamantă și-a onorat cu bună credință obligația asumată la încheierea contractului de împrumut, la materialele cauzei a fost anexat și un certificat eliberat de instituția financiară plătitoare BC „Victoriabank” SA prin care, sub propria răspundere, a indicat faptul că, a eliberat împrumutatului Mihail Holodnic suma de 2500 de lei. Instanța de fond cu referire la acest înscris a reținut că: „Totodată, instanța nu poate reține în calitate de probă nici certificatul nr. 319 din 01 aprilie 2020 eliberat de BC „Victoriabank” SA (f.d. 7), anexat la materialele cauzei, deoarece în el nu este menționat că, suma de 2500 lei a fost distribuită lui Mihail Holodnic anume în baza contractului de împrumut nr. 22683-21126/022019 și nu în alte temeuri, or, acest înscris indică doar eliberarea unei sume de bani și atât. Acest înscris nu conține alte informații, care ar putea susține pretențiile reclamantului”. Contrar aprecierilor instanței de fond, recurentul a reiterat că, acest certificat a fost eliberat de BC „Victoriabank” S.A și respectiv i-a fost adresat exclusiv O.C.N. „AVENTUS FINANCE” S.R.L., la cererea acesteia. Or, conform pct. 5.1. din contract, împrumutatul are posibilitatea la alegere să primească mijloace financiare direct în contul sau bancar indicând contul IBAN sau să ridice mijloacele financiare personal în una din filialele Băncii Comerciale „Victoriabank” S.A. cu buletinul de identitate. De asemenea, la materialele cauzei există dovadă faptului că a transferat suma împrumutului de 2500,00 lei către BC „Victoriabank” SA, însă modificat, din 25 iunie 2021, care cuprinde și numărul contractului de împrumut. De asemenea la materialele dosarului există și dovada expedierii sumei de 50000 lei către BC „Victoriabank” SA, în baza contractului privind prestarea serviciului de distribuire a plăților clienților, care inserează sumele pentru mai mulți împrumutați, unul dintre care este Mihail Holodnic. Probele administrate suplimentar nu sunt negate de partea adversă și pot fi anexate la materialele cauzei. Din cumulul probelor rezultă cu certitudine existența raporturilor juridice de împrumut, îndeosebi executarea acestuia din partea recurentului. Forța probantă a contractului încheiat în formă electronică căruia i s-a asociat o semnătură electronică simplă, poate fi asimilată, în ceea ce privește condițiile și efectele sale, cu dovada scrisă, în condițiile în care la caz este completat cu alte mijloace de probă care fac cu certitudine dovada raportului juridic.

Recurentul a susținut că, la caz, crearea semnăturii electronice s-a efectuat conform dispoziției pct. 3 al contractului de împrumut. În cadrul procesului de judecată, intimatul fiind citat legal de către instanță, nu s-a prezentat, respectiv, nu a înaintat obiecții împotriva circumstanțelor de fapt sau pretențiilor înaintate.

De asemenea, a mai opinat că, deși, instanța de fond a constatat achitarea sumei de 2500 lei către intimat, sub rezerva faptului că nu are tangență cu obiectul contractului de împrumut, însă nu dispune încasarea cel puțin a acestei sume de bază. Instanța de apel în această parte a motivat prin argumente similare, lipsa de relevanță a probelor prezentate.

Soluțiile adoptate de instanțele judecătorești rezultă din interpretarea eronată a Legii privind semnătura electronică și documentul electronic nr. 91 din 29 mai 2014 și din aprecierea arbitrară a probelor prezentate.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimatului prin scrisoarea datată cu 05 ianuarie 2023 (f.d.134), însă corespondența a fost restituită instanței ca fiind nereclamată (f.d.136-137).

Referință la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin.(2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu a parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 04 octombrie 2022, iar cererea de recurs a fost depusă la 25 noiembrie 2022, prin intermediul poștei (f.d.131), ceea ce denotă că, recursul este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de O.C.N. „AVENTUS FINANCE” S.R.L., completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de O.C.N. „AVENTUS FINANCE” S.R.L., nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de O.C.N. „AVENTUS FINANCE” S.R.L..

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Organizația de Creditare Nebancară „AVENTUS FINANCE” Societate cu Răspundere Limitată împotriva deciziei din 04 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Galina Stratulat